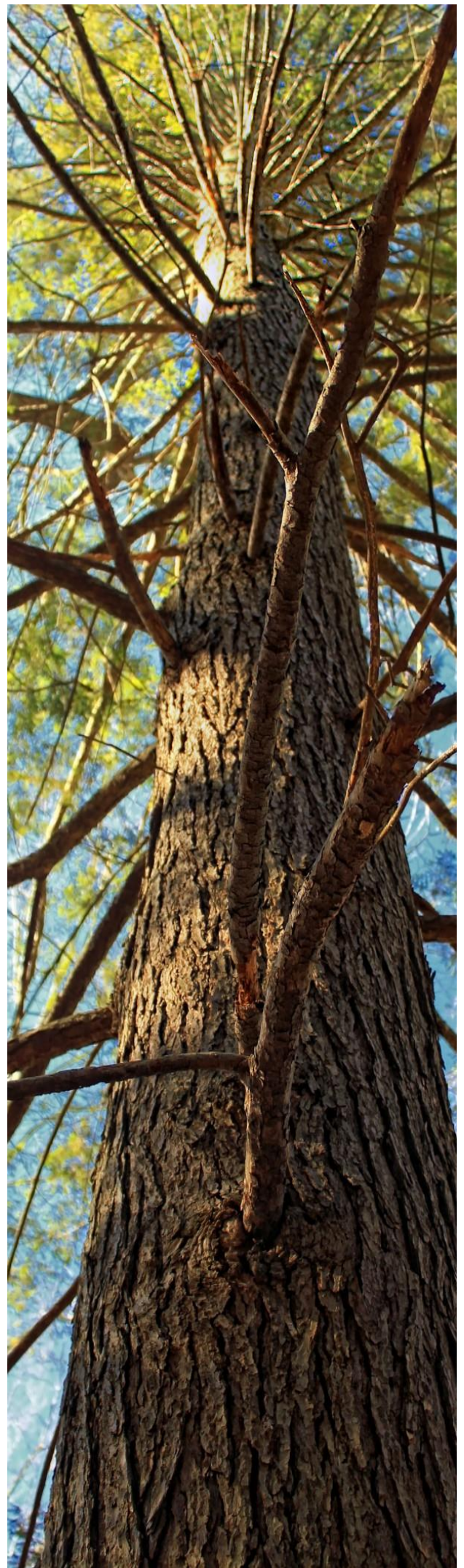

Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelma Kittilän kunta 2022-2024

Rakennus- ja ympäristölautakunta 9.2.2022 § 19

Johdanto

Ympäristönsuojelulain (527/2014) § 168:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lakisääteinen velvollisuus laatia alueelleen valvontasuunnitelma ja tarkistaa se säännöllisesti. Edellinen valvontasuunnitelma oli laadittu vuosille 2017-2021 (RakYmp ltk. 22.8.2017 §87). Tähän valvontasuunnitelmaan on sisällytetty myös jätelain (646/2011) § 124:n mukainen jätelain valvontasuunnitelma vuosille 2022-2024.

Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa. Ympäristönsuojeluviranomainen on koonnut myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät samaan suunnitelmaan.

Valvontasuunnitelmassa esitetään tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa kuvataan valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti. Valvontasuunnitelman liittäen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontaohjelma ympäristölupavaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelmaan koottaan tiedot valvottavista kohteista ja määrittellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella laitospaikoittaiset määräaikaistarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet. Tähän Kittilän kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan on kirjattu ympäristölupavollisten ja ympäristönsuojelulain mukaan rekisteröitävien toimintojen tarkastusten ja muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa maa-ainelain ja jätelain mukaisen valvonnan sekä muiden ympäristön pilaamistarkastuksia aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun, joissa valvontaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Valvontasuunnitelma laaditaan tilanteessa, jossa lainsäädäntö on ympäristönsuojelun kannalta jatkuvassa kehityksessä. Mahdolliset uudet asetukset ja lakimuutokset suunnitelman voimassa ollessa huomioidaan aina käytännössä ja suunnitelmaa voidaan tarvittaessa tarkastaa sekä päivittää useammin kuin kolmen vuoden välein. Suunnitelma pyritäänkin vahvistamaan valtuustokausittain. Valvontasuunnitelman avulla pyritään tehokkaaseen ja yhdenmukaiseen ympäristölainsäädännön toteuttamiseen sekä valvonnan suunnitelmallisuuteen.

Tämän valvontasuunnitelman laadinnassa sovelletaan seuraavia ohjeita:

- Ympäristövalvonnan ohje, Ympäristöministeriö 2/2016
- Pienvesien suojelu- ja kunnostusstrategia, strategia, Ympäristöministeriö 27/2015
- Ympäristölainsäädännön laillisuusvalvontaopas, opas, Ympäristöministeriö 9/2014
- Jätelakiopas, opas, Ympäristöministeriö 5/2015 (uudet säädökset huomioitu)
- Kiviainesten otto arseenialueilla, opas kiviainesten tuottajille, maarakentajille ja viranomaisille, GTK opas 2014, ASROCKS-hanke, EU Life
- Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelussa, opas, Uudenmaan ELY, 2/2013
- Ampumaratojen ympäristölupaopas, opas, Ympäristöministeriö 23/2012
- Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje, Ympäristöministeriö 1/2010
- MURAUS-asetus, kiven louhintojen ja murskaamisen ympäristön suojelusta, 314/2017
- Maa-ainesten ottaminen: Opas ainesten kestäväseen käyttöön, opas, Ympäristöministeriö 24/2020

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät voidaan jakaa ympäristönsuojelun yleistehtäviin ja erityistehtäviin. Ympäristönsuojelun yleistehtävät muodostuvat ympäristönsuojelun suunnittelusta, ympäristön tilan seurannasta sekä pitkäjänteisestä ennaltaehkäisevästä toiminnasta. Kunnan ympäristönsuojelu on vastuussa myös kunnan kestävä kehityksen suunnittelusta sekä yleisestä neuvonnasta.

Erityistehtäviä ovat ympäristönsuojelun lupa- ja valvontatehtävät. Näitä ovat muun muassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle määrätty ympäristönsuojelu-, maa-aines-, jäte-, vesihuolto- ja vesilain sekä maastoliikenne- ja vesiliikennelain mukaiset tehtävät. Maa-ainesasiat on Kittilässä delegoitu ympäristövalvonnalle.

Kittilän ympäristöolot ja päästöseuranta

Kittilän kunnassa on noin 6 400 asukasta. Kunnan asukasluku on viimeisten vuosien aikana kasvanut. Kunnan pinta-ala on 8 263 km², neljänneksi suurin Suomessa. Kunnan asukasluku monikertaistuu Levin matkailukeskuksen ansiosta keväisin ja matkailun ympärivuotisuus pitää Kittilän länän olevaa väkimäärää kunnan kokoa suurempana.

Vesistöt ja Vesistöpäätöt

Pintavedet

Kunnan alue kuuluu kahteen päävesistöalueeseen Kemijokeen ja Torniojokeen. Vesistöjä Kittilässä on 169 km². Vesipinta-ala on noin 2% kunnan pinta-alasta. Kittilässä on 718 järveä, joista suurimmat ovat Pallasjärvi (osittain) (17,2 km²), Kelontekemäjärvi (16,4 km²) ja Jerisjärvi (osittain) (13,0 km²). Kunnan syvimmat järvet ovat Pallasjärvi (36 m), Pyhäjärvi (Aakenus) 25 (32) m, Immeljärvi 12 (16) m. Pisimmät rantaviivat ovat Kelontekemäjärvellä (26,2 km), Pallasjärvellä (24,5 km) ja Rastinjärvellä (12,6 km). Immeljärven syvyystiedot ovat epätarkkoja pohjan liettymisestä johtuen. Purojen ja pienten jokien määrä Kittilässä on huomattava, Kittilä on erittäin vähäjärvisistä aluetta. Rantojen suojeleminen on linjattu maakuntakaavassa korkeintaan 50 % vapaan rantaviivan käyttöön. Tiheästi asutuilla alueilla rannat on jo pääosin rakennettu ja rakentaminen ylittää jo 50 % rajan kuten Immeljärvellä. Vähäjärvisellä alueella on erittäin tärkeää turvata myös yleinen rantojen käyttö.

Kittilän vesistöjen tila on kemiallisesti melko hyvä. Jokien vaellusesteet ovat muuttaneet kalastoa, purojen ojitukset ja perkaukset pienten purojen vedenlaatua ja rakennetta. Erilaisia vesistöjärjestelyitä on tehty Kittilässä jo lähes sadan vuoden ajan. Vesistöjen tilaa alueella ovat muuttaneet jokien patoaminen, turvemaiden muokkaus ja ojitukset sekä pienemmät vesirakentamishankkeet ja uomien kuivattamiset ja muut muuttamistoimenpiteet. Erityisen haitallisesti ihmisen toiminta on vaikuttanut pienvesiin. Vieraslajeista vesiin on istutettu puronieriää, joka on lisääntynyt myös Kittilän alueella ja uhkaa taimenkantoja pienissä puroissa. Vedenalaisen luonnon tila on korkeintaan tyydyttävä johtuen viimeisen 50 vuoden tehokkaasta maankäytöstä.

Vesistöjen nisäkäslajisto on muuttunut ja muuttuu edelleen. Saukkokanta on lisääntynyt hiljalleen ja vieraslajit minkki ja piisami ovat taantuneet. Euroopanmajava levittäytyy länestä Torniojoen vesistöalueelta päin hiljalleen myös Kemijoen vesistöalueen puolelle purovesistöihin ja

pienin jokiin. Muista vesieläimistä jokirapu, nahkiaiset ja simpukat ovat osa vedenalaista luontoa, mutta niiden esiintymisestä ei ole yksityiskohtaista tietoa. Jokihelmisimpukkakartoitusta on tehty Kiistalan alueella kultakaivokseen liittyen.

Metsätalous (elohopea, typpi, fosfori ja kiintoaineet ja humus), yhdyskuntien (typpi, fosfori, mikromuovit ja hormonihäiritsijät) ja Suurikuusikon kultakaivoksen jätevedet (suolat, typpi ja metallit) sekä lentokentän (glykoli) ja golfkentän (typpi ja fosfori) päästöt kuormittavat vesistöjä. Jätevedenpuhdistamoista suurin on Levin keskusjätevedenpuhdistamo, joka puhdistaa kirkonkylän ja Levin alueen jätevedet. Kyläpuhdistamoiden lupavelvollisuus on osin poistunut ja lupavelvollisuuden ulkopuoliset puhdistamot ovat kunnan valvonnassa.

Kemi-Ounasjoen yhtenäistarkkailua tehdään yhdessä muiden yhteistarkkailuosakkaiden kanssa. Kemijoen ja Ounasjoen tarkkailu yhdistetään yhdeksi tarkkailuksi. Yhtenäistarkkailun lisäksi eri toimijat seuraavat vesien tilaa omien lupamääräysten ja oman valvonnan mukaisesti.

Kittilässä ei ole erityistä pintavesien suojeluohjelmaa. Suomeen v. 2015 laaditun pienvesien suojelu ja ennallistamisstrategian mukaan Kittilässäkin on kiinnitettävä erityistä huomiota pienvesien suojeluun ja veden laadun tarkkailuun jatkossa.

Pohjavedet

Kittilän kunnan alueella on jo runsaasti luokiteltuja pohjavesialueita. Luokittelu jatkuu ja kunta on mukana Lapin POSKI2-hankkeessa, jossa tarkoituksena on parantaa pohjaveden suojelua ja toisaalta turvata kiviainesten saanti alueilta, joissa pohjaveden suojelulle ei ole tarvetta. Uusimman pohjavesialueiden luokittelun valmistumista odotetaan vuoden 2022 alussa. Entisiä III-luokan pohjavesialueita luokitellaan joko tärkeiksi I- tai II- luokkaan tai poistetaan luokittelusta. Luokitteluun on tullut uusi luokka eli pohjavesialue voi olla tärkeä ympäröivän alueen esim. suon kasvillisuuden takia, jolloin pohjavesialue on luokiteltava e-luokkaan. Suon vesitalouden ja pohjavesiriippuvuuteen on kehitetty uusia menetelmiä. Veden isotooppimallinnuksella saadaan selville pohjavesivaikutuksen suuruus ja merkitys suon vesitaloudelle.

Pohjavesialueille ei ole laadittu suojelusuunnitelmia. Uuden luokituksen pohjalta voidaan kohdistaa pohjavesien suojelua sekä toimintojen sijoittamista kunnan alueella. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on hakenut ELY-keskukselta rahoitusta syksyn 2021 ympäristöavustushaussa pohjavesien suojelusuunnitelman laatimiseen. Mikäli avustus myönnetään, on suojelusuunnitelma tarkoitus laatia vuonna 2023.

Kaivosten alueilla pohjaveden pilaantuminen ja muutokset ovat kaivostoiminnasta johtuvia. Pohjaveden suojelu kohdistaa maa-aineshuollon yhä enemmän kallioalueisiin, jossa kalliopohjaveden esiintyminen on huomioitava lupakäsittelyssä. Pohjavesien tila on yleisesti erinomainen, mutta maa-ainesten otto ja kaivostoiminta ovat paikallisesti heikentäneet pohjavesien tilaa.

Äänimaisema ja melupäästöt

Kittilässä suurin osa melupäästöistä aiheutuu liikenteestä sekä räjähteiden hävittämisestä. Kittilän lentoasema on pääosin siviili-ilmailun lentokenttä, jossa hävittäjälentäjät harjoittelevat ja käyttävät kenttää epäsäännöllisesti. Moottorikelkkojen melu sekä talvisin että kesäisin on osa matkailualueen ääniongelmia. Moottorikelkkoja järjestetään moottorikelkoilla ja joskus au-

toillakin talvella ja kesällä. Äänimaisemaa muuttavat kesäisin vielä veneet, vesiskootterit ja ilmatyynyalukset. Hukkakeron räjäytysalue, jossa puolustusvoimat hävittää räjähteitä, aiheuttaa laajan melualueen, joka vaikuttaa alueen käyttöön merkittävästi. Tuulivoimalat ja mönkijät aiheuttavat paikallista meluhaittaa.

Lentoliikenteen aiheuttama melu poikkeaa merkittävästi tieliikenteen melusta. Sen maksimimelutasot ovat korkeampia, mutta se on ajallisesti ja paikallisesti rajoittuneempaa. Myös lentomelun taajuusjakauma on erilainen kuin tiemelulla. Kittilässä on kaksi ampumarataa, joista ampumamelu suuntautuu asutulle alueelle. Teollisuusmelua on Kittilässä lähinnä paikallisena ongelmana esimerkiksi kaivosalueilla.

Ilman laatu ja päästöt ilmaan

Kittilän luoteiskulmassa on Euroopan puhtain ilma Sammaltunturin alueella, johon perustettiin Ilmatieteenlaitoksen tutkimusasema Kittilän kunnan alueelle, mutta joka siirrettiin sittemmin kuuluvaksi Muonioon. Mittausasemat Lompolonjängällä, Matorovassa ja Kenttärövässä sijaitsevat Kittilän alueella eli mittaustulokset kuvaavat Kittilän ilman laatua.

Kittilässä suurin osa ilmanlaatuun vaikuttavista päästöistä aiheutuu liikenteestä. Teollisuuden ilmanlaatuun vaikuttavat päästöt ovat Kittilässä melko pieniä. Kunnan alueella ei ole esimerkiksi suuria energiantuotantolaitoksia. Aluehallintoviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen luvittamien kohteiden päästötiedot löytyvät VAHTI-tietojärjestelmästä. Pienhiukkasten päästöistä merkittävin päästöjen aiheuttaja on asuntojen energiantuotanto, josta aiheutuu noin puolet pienhiukkaspäästöistä. Typen oksidipäästöt aiheutuvat pääosin ajoneuvojen pakokaasuista.

YSL § 147 määrää ilmansuojelutoimien laatimisen aikataulusta ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmien laatimisesta, mikäli ilman laadun heikkenemistä havaitaan. Kunnan on toimitettava vuosittain 15. toukokuuta mennessä tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toimista ELY:lle ja YM:lle, mikäli ilmalle asetetuissa raja-arvoissa tapahtuu tai on vaarassa tapahtua ylitys. Kittilässä ei ole tehty ilmansuojelusuunnitelmia. Asiaan puututaan, jos jonkin laitoksen raja-arvo(t) on ylittynyt tai on vaarassa ylittyä. Epäpuhdas palaminen tulisijoissa ja jätteiden poltto heikentää ilmanlaatua paikallisesti. Autojen ja koneiden tyhjäkäynti ja katupöly voivat heikentää ilmanlaatua paikallisesti.

Ilmastolain (609/2015) tulevan uudistuksen myötä myös kuntien vastuulle on mahdollisesti tulossa keskipitkän tähtäimen ilmastosuunnitelman laatiminen (Kuntien kuulemistilaisuus 15.2.2022). Ilmastosuunnitelma toteutetaan Ympäristöministeriön ohjeen mukaan, mikäli suunnitelman laatiminen tulee lakiuudistuksen valmistuttua pakolliseksi.

Maaperän ominaisuudet ja päästöt maahan

Kittilän maaperässä on paikoin luontaisesti korkeita pitoisuuksia arseenia sekä metalleja. Kittilän ja Sodankylän kuntien alueella sijaitsee ns. Kittilän arseeniprovinssi, jonka alueella maaperän ja kallioperän arseenipitoisuudet ovat usein suurempia kuin Suomen maa- ja kallioperässä keskimäärin. GTK:n ylläpitämässä valtakunnallisessa maaperän taustapitoisuusrekisterissä arvioidaan Kittilän arseeniprovinssin moreenimaiden suurimmaksi suositelluksi taustapitoisuusarvoksi 14 mg/kg, kun koko Suomen moreenimaiden keskimääräinen arseenipitoisuus on 3,4

mg/kg. Geologian tutkimuskeskus (GTK) on tehnyt vuonna 2010 esiselvityksen Pirkkalan kunnan alueen maaperän geokemiallisen arseeniongelman laajuudesta, ja samalla on kerätty havaintoja myös Kittilän arseeniprovinssin pitoisuuksista. Arseenipitoisuudet on otettava huomioon maa-ainesten käsittelyssä ja alueiden käytössä. Arseenipitoisten maiden siirto pienen taustapitoisuuden alueille voi aiheuttaa maaperän pilaantumista. Kittilässä on myös muutamia alueita, jotka ovat ihmisen toiminnasta pilaantuneita. Osa pilaantuneista maa-alueista on jo kunnostettu. Kunnostustöitä on tehty pääosin entisillä polttoaineen jakeluasemien paikoilla.

Valvonnan tavoitteet ja sisältö

Ympäristönsuojelulain 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen tulee järjestää valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä, tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin.

Kittilässä valvontatehtävät järjestetään käytettävissä olevien voimavarojen mukaan niin, että valvonnan laatu ja tehokkuus ovat mahdollisimman hyvät. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminnanharjoittajat noudattavat ympäristölainsäädäntöä ja viranomais määräyksiä sekä estää tai poistaa haitallisia ympäristömuutoksia. Valvonnan avulla vähennetään päästöjä pinta- ja pohjavesiin, ilmaan sekä maaperään ja tarkastuksilla välitetään tietoa lainsäädännön vaatimuksista, ympäristön pilaantumisherkkydestä, toiminnan ympäristövaikutuksista, parhaasta käyttö- kelpoisesta tekniikasta (BAT) sekä ympäristön kannalta parhaasta käytännöstä (BEP).

Lakien ja määräysten noudattamista valvotaan suunnitelmallisesti määräaikaistarkastuksin ja tarkastamalla toiminnalta edellytetyt päästö- ym. raportit ja selvitykset. Valvontaan kuuluvat tarkastusten lisäksi myös lausunnot ja neuvottelut, joilla vaikutetaan ympäristölupamääräysten sisältöön, ja joilla luodaan valvonnan edellytykset. Vakuuksien riittävyuden seurannan ja tarkastamisen tulee olla osa lupavalvontaa. Valvojan tulee arvioida vakuuden riittävyttä valmistautuessaan määräaikaistarkastukseen.

Luparikkomustilanteessa ryhdytään tarpeellisiin toimiin (neuvottelu, kehoitus, hallintopakko) ja varmistetaan, että toiminnanharjoittaja toteuttaa tarvittavat toimet, joilla laillinen tila palautetaan. Laittoman tilanteen korjaamiseksi joudutaan tarpeen vaatiessa käyttämään samanaikaisesti sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia keinoja. Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää toiminnan, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää muuta välitöntä ympäristön pilaantumista, jollei haittaa voida muutoin poistaa tai riittävästi vähentää. Ympäristönsuojelulain 188 §:ssä veloitetaan valvontaviranomaisen tekemään ilmoitus havaitsemistaan lainvastaisuuksista poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä, jos teko on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista. Ilmoittamatta jättäminen harkitaan tapauskohtaisesti.

Ympäristönsuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta on ympäristölupa- ja rekisteröintivelvollisten toimintojen osalta maksullista, joten valvontaohjelma laaditaan siten, että tarkastustoimenpiteet on määritelty johdonmukaisesti ja eri toimijoiden välillä tasapuolisesti toiminnasta aiheutuvien riskien perusteella ja että turhaa päällekkäisyyttä vältetään.

Lausunnonantajana ja lupaviranomaisena ympäristövalvonta kiinnittää huomiota pienvesien suojeluun (rakentaminen, kaavoitus ja maankäyttö, teiden rakentaminen, kalojen vaellusesteiden poistaminen), arseenimaiden käsittelyyn (kaavoitus ja maankäyttö, poikkeamismenettelyt

ja suunnittelutarveratkaisut, maa-ainesluvut), luontoarvojen huomioonottamiseen ja riittävien perusselvitysten tekoon ympäristövaikutusten minimoimiseksi.

Merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan ympäristönsuojelulain mukaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus

Päästöllä taas tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään.

Kittilässä on monenlaisia toimintoja, jotka aiheuttavat ympäristön pilaantumisen vaaraa. Merkittävimmillä yksittäisillä ympäristön pilaantumisen riskiä aiheuttavilla toimijoilla on ympäristölupa toiminnalleen. Vesistöjä kuormittavia hajapäästöjä aiheutuu muun muassa metsätaloudesta, peltoviljelystä ja haja-asutuksen jätevesistä. Yksittäisistä toiminnoista merkittävimmät meluvaikutukset ovat Kittilän lentoasemalla ja Hukkakeron räjäytysalueella. Lentoasemalla on myös vesistövaikutuksia johtuen lentokoneiden jäänestokemikaalien ja kiitotien liukkaudentorjuntakemikaalien käytöstä.

Maaperän pilaumisriski on suurin sellaisissa teollisuuslaitoksissa, joissa varastoidaan tai käsitellään kemikaaleja tai vaarallisia jätteitä sekä niillä kiinteistöillä, joissa on käytössä vanha maanalainen öljysäiliö. Kittilässä on kaksi jätteiden käsittelyasemaa, joiden toiminta voi aiheuttaa päästöjä ilmaan, vesiin tai maaperään.

Valvontatarkastukset ja -katselmukset

Tarkastusten ja katselmusten järjestäminen

Toiminnan lainmukaisuuden valvomiseksi valvontaviranomaisen on tehtävä luvan saaneen toiminnan tarkastus riittävän usein. Tarkastus on syytä tehdä myös, jos onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä, rakennelman tai laitteen purkamisesta tai muusta niihin rinnastettavasta syystä aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi erityisiä toimia jätehuollossa.

Jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua kiellettyä seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen

on tarkastettava toiminta tai selvittävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Tarkastus on myös tehtävä, jos maahan tai pohjaveteen on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista. Tarkastus on lisäksi suoritettava toiminnanharjoittajan, asianosaisten ja muiden vaatimusten vuoksi, jollei tarkastusta ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja.

Tässä valvontasuunnitelmassa on keskitytty tarkastusten suunnitelmalliseen järjestämiseen. Suunnitelmallisen jälkivalvonnan ohella ympäristönsuojeluviranomaisen on huolehdittava myös monista muista valvontatehtävistä, kuten lupien ja ilmoitusten sekä toimenpidepyyntöjen käsittelystä. Ne joudutaan priorisoimaan usein suunnitelmallisen valvonnan edelle. Näiden tehtävien määrä vaihtelee vuosittain eikä niiden tarkka ennakointi ole mahdollista.

Viranomainen harkitsee tapauskohtaisesti tarkistetaanko kohde tarkastuksella vai katselmuksella.

Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Valvontaohjelma kattaa ennalta suunniteltavissa olevat valvontatoimenpiteet. Tämän lisäksi valvonnassa tulee varautua ennalta arvaamattomiin tilanteisiin, jotka edellyttävät tarkastusta tai asian muuta selvittämistä. Tällainen tarve voi syntyä esim. onnettomuuden tai haitasta tehdyn ilmoituksen johdosta, jos on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Samoin menetellään, jos luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Näissä tilanteissa tarkastus tai muu asian selvittäminen tehdään tapauskohtaisen tilannearvion perusteella ja toimenpiteisiin ryhdytään tarvittaessa välittömästi.

Onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteiden käsittelystä ei ympäristönsuojelussa ole tehty erillistä ohjeistusta, tilanteet hoidetaan YSL 169 §:ä noudattaen. Valvonta-asia voi tulla YSL 186 §:n mukaisesti vireille myös muiden kuin valvontaviranomaisen aloitteesta.

Tarkastuksen määrittely

Tarkastukseksi on määritelty valvontakäynti toimintapaikalla. Tarkastuksesta laaditaan tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle. Määräaikais- ja häiriöraporttien tai erilaisten selvitysten tarkastamista ei tässä pidetä tarkastuksena, ellei siihen liity käyntiä toiminnan sijaintipaikalla. Tarkastuksesta säädetään hallintolaissa (HallL 39§).

Katselmuksen määrittely

Katselmuksesta laaditaan pöytäkirja, joka on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille. Katselmuksen on julkinen. Katselmuksesta määrätään hallintolaissa HallL 38§.

Valvontakohteet

Ympäristönsuojelulain mukaan lupavelvolliset tai rekisteröitävät toiminnot

Ympäristönsuojelulain mukaisia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia lupavelvollisia tai rekisteröitäviä toimintoja on Kittilässä tällä hetkellä toiminnassa **35 kappaletta** (tammikuu 2022). Näiden laitosten määrä toimialoittain on esitetty **liitteessä 1**. ELY-keskuksen valvottavia ympäristölupakohteita Kittilässä on tällä hetkellä **13 kappaletta**.

Vuonna 2010 voimaan tulleen ympäristönsuojelulain muutoksen seurauksena suurin osa lupavelvollisista jakelu- ja asfalttiasemista sekä energialaitoksista siirtyi rekisteröintimenettelyyn. Kaikkien edellytykset täyttävien asfalttiasemien ja pienten polttolaitosten on tullut rekisteröityä viimeistään vuoteen 2018 mennessä ja jakeluasemien vuoteen 2020 mennessä. Rekisteröinnissä ei ilmoituksen johdosta tehdä hallinnollista päätöstä eikä käsittelyssä anneta määräyksiä. Toiminnan minimivaatimukset on annettu toimialakohtaisilla asetuksilla, joiden noudattamista valvotaan muun muassa määräaikaistarkastuksilla.

Jätelain mukainen valvonta

Jätelain 124 §:n (1.12.2017/834) mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa:

- 1) harjoitetaan jätteen laitosmaista tai ammattimaista käsittelyä
- 2) syntyy vaarallista jätettä
- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä
- 4) toimitaan jätteen välittäjänä
- 5) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Jätteen ammattimainen keräys on toimintaa, joka ei edellytä ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa. Toiminta on kuitenkin ilmoitusvelvollista jätelain (6.6.2014/410) 100 §:n nojalla ja tällaista jätteen ammattimaisesta keräystä harjoittavan toimijan on tehtävä ilmoitus jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella keräystä harjoitetaan.

Muut ympäristönsuojelulain ja jätelain perusteella valvottavat pysyvät kohteet

Laitosvalvonta

Muita kuin ympäristölupavelvollisia tai rekisteröintimenettelyn piiriin kuuluvia laitosvalvontakohteita on jätelain osalta kartoitettu 2019 lähetetyn laajan kyselyn avulla. Kittilässä on pääosin liikenteeseen ja koneisiin liittyen kohteita, joiden toimintaan tulee puuttua valvonnalla. Autohajottamoja tai -purkamoja ei kunnassa ole ja hylättyjen ajoneuvojen käsittely on osin puutteellista, eikä kierrätystä toteuteta säännösten mukaisesti.

Jätelain valvonnan piiriin kuuluvia laitoksia ja yrityksiä, joiden toiminnassa syntyy vaarallista jätettä, on valvonnan piirissä 68 kappaletta. Valvonnan piiriin kuuluvien yritysten luetteloa päivitetään vuosittain ja uusia toiminnanharjoittajia pyritään kartoittamaan mm. yritysrekisterin perusteella.

Lisäksi Kittilässä uusia säännöllistä valvontaa edellyttäviä valvontakohteita tulee lisää tai vanhoja kohteita lopettaa toimintansa lähes vuosittain. Jätelain valvonnan piiriin kuuluvat vaarallisia kemikaaleja käsittelevät tai varastoivat kohteet tullaan lisäämään valvontaohjelmaan niille tehdyn riskinarvioinnin perusteella.

Tarkastusvelvollisuuden piiriin kuuluvia laitoksia ja toimintoja voivat olla esim.:

- kemikaaliturvallisuuslain (390/2015) 24 §:n nojalla ilmoituksenvaraiset kemikaalien vähäästä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavat toiminnot
- rakennusten purkuryitykset (vaaralliseksi luokiteltava rakennusjäte) sekä
- auto- ja muut kuljetuskalustohuoltamot (jäteöljy, öljynsuodattimet, imeytys-materiaalit).

Näiden laitosvalvontakohteiden tarkastustiheys vaihtelee tarpeen mukaan. Kaikissa laitoksissa tulee pyrkiä käymään vähintään 5 vuoden välein.

Vesihuoltoverkoston ulkopuolella olevien kiinteistöjen valvonta

Valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) mukaan kaikilla vesilaitoksen verkoston ulkopuolella olevilla kiinteistöillä tuli olla 1.1.2008 alkaen selvitys jätevesijärjestelmästä ja sen käyttö- ja huolto-ohjeet. Selvityksen perusteella on mahdollista arvioida jätevesistä aiheutuva kuormitus ympäristöön ja täyttääkö puhdistusjärjestelmä asetuksen velvoitteet. Ympäristönsuojelulain 16 luku säätelee jätevesijärjestelmien rakentamisen vaatimukset. Kittilän kunnan alueella on vesihuoltolaitosten ja osuuskuntien toimesta rakennettu laajasti viemäriverkostoa myös haja-asutusalueelle. Kunnan alueella on kuitenkin edelleen useita satoja kiinteistöjä keskitetyn viemäriverkostojen ulkopuolella. Kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä (Kvalt. 14.12.2020 § 133) §:ssä 4, 5 ja 6 esitetään vaatimukset talousvesien käsittelystä sekä jätevesijärjestelmien huolto- ja kunnossapitotoimista.

Hulevesilaitokset

Hulevesien puhdistamisen tarve on ilmeinen ja hulevesien vesistövaikutusten vähentämiseen tulee pyrkiä pienvesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Ympäristövalvonnassa kiinnitetään huomiota hulevesijärjestelmien vaikutuksiin ja valvotaan järjestelmien toimintaa. Valvontaa lisätään ohjelmaan tarpeen mukaan.

Eläinsuojien valvonta

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014 ns. nitraattiasetus) säätelee muun muassa hevostilojen lantahuoltoa. Kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä (Kvalt. 14.12.2020 § 133) määrätään § 7 jätevesien käsittelystä ja § 9 eläinten jaloittelualueiden sekä lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytöstä. Koira- tarhoista määrätään § 11 ja porojen tarhauksesta sekä ruokinnasta § 10.

Kartoituksia ja tarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi kaikkiin nitraattiasetuksen mukaisen valvontailmoituksen jättäneisiin eläinsuojiin ja kohteisiin, jotka ovat uusia tai joiden toiminta on muuttunut merkittävästi tai jotka sijaitsevat pohjavesialueilla, vesistöjen lähellä tai tulva-alueilla. Tarkastuksilla kiinnitetään erityistä huomiota lannan varastointiin, lannan luovutukseen

ja jaloittelualueisiin erityisesti siitä näkökulmasta, aiheutuuko toiminnasta ympäristöä kuormittavia hulevesiä. Ympäristölupavollisten koiratarhojen ja maatilojen valvontaa tehdään ohjelman mukaan.

Jätteen keräyksen ja kuljetuksen valvonta sekä aluekeräyspisteet

Jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten. Ammattimaisen keräyksen vastaanottopisteitä ovat mm. tuottajien aluekeräyspisteet ja kauppojen ekopisteet. Ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ilmoitukset ja tarkastaa riittävässä laajuudessa vastaanottopisteiden asianmukaisuuden.

Valvontakohteina ovat jätelain 100 §:n mukaisesti jätehuoltorekisteriin ilmoitetut jätteidenkeräyspisteet Kittilän kunnan alueella. Näitä ovat mm. tuottajien ja jätehuoltokuntayhtymän aluekeräyspisteet. Ilmoituksen tehneitä toiminnanharjoittajia oli vuonna 2021 kolme ja näillä oli yhteensä 37 toimipistettä kunnan alueella.

Jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, sako- ja umpikaiivolietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, rakennus- ja purkujätteestä ja pilaantuneesta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan jätelain 29 §:ssä tarkoitetulle vastaanottajalle. Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että siirtoasiakirja on mukana jätteen siirron aikana ja että se annetaan siirron päätyttyä jätteen vastaanottajalle. Sekä jätteen haltijalle että vastaanottajalle jää kopio siirtoasiakirjasta. Ympäristönsuojelu valvoo siirtoasiakirjakäytäntöä muun valvonnan yhteydessä.

Jätettä ammatikseen kuljettavien on liityttävä ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Ympäristönsuojeluviranomainen valvoo muun valvonnan yhteydessä jätettä kuljettavien liittymistä jätehuoltorekisteriin ja tekee tarvittaessa rekisteriin ilmoittautumattomista kuljettajista ilmoituksen ELY-keskukseen ja tarvittaessa poliisille.

Jätteiden ja maa-ainesten hyödyntämisen valvonta maanrakentamisessa

Betoni- ja tiilimursketta, lentotuhkaa, pohjatuhkaa ja leijupetihiekkaa voidaan tietyin edellytyksin käyttää maanrakentamisessa MARA-asetuksen mukaisesti. Jätteen käytöllä on pyrittävä vähentämään luontaisten kiviainesten käyttöä ympäristö huomioon ottaen. Käytöstä on ilmoitettava Lapin ELY-keskukselle. Tornion terästehtaan kuonaa (Okto-eristettä) voidaan käyttää materiaalin tyyppihyväksynnän rajoissa. Eristeen varastoinnissa noudatetaan YSL ja MAL määräyksiä ja eristeen varastointi yli vuoden edellyttää lupaa.

Kohteita valvoo ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunta määrää pienten betonimurske ym. erien käytöstä suunnitelmallisissa rakentamisessa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä § 13.

Pilaantuneen maaperän valvonta

Pilaantuneen maaperän kunnostamisesta tulee tehdä ilmoitus paikalliselle ELY-keskukselle. Määräyksen maaperän puhdistuksesta tekee ja puhdistuksen valvonnasta vastaa ELY-keskus.

Otsonikerrosta heikentävien aineiden käytön valvonta

Suomen ympäristökeskus on laatinut valvontaohjeen valtioneuvoston asetusta (452/2009) otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien laitteiden huollosta (huoltoasetus) valvoville viranomaisille. Toimintaohjeet on annettu elintarvikevalvontaja terveydensuojeluviranomaisille, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja ELY-keskuksille sekä kuluttajaturvallisuus-valvontaviranomaisille. Yleisvalvonta kuuluu ELY-keskuksille ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille ja se tehdään pääsääntöisesti muun valvonnan yhteydessä. Lisäksi muilta valvontaviranomaisilta, toiminnanharjoittajilta tai yksityisiltä henkilöiltä voi tulla ilmoituksia epäkohdista.

Tuote-VOC-valvonta tarkastuksen yhteydessä

Eräiden rakennusmaalien ja -lakkojen sekä ajoneuvojen korjausmaalauksessa käytettävien tuotteiden liuotinpitoisuuksia rajoitetaan ns. tuote-VOC –asetuksella (837/2005). Tuote-VOC –asetusta valvotaan pääsääntöisesti muun ympäristönsuojelulain mukaisen valvonnan, kuten laitosten tai toimintojen määräaikaistarkastusten yhteydessä, mutta tarpeen mukaan myös erillisillä tuote-VOC-tarkastuksilla. Valvonta kohdistuu lähinnä Suomessa valmistettavaan asetuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, mutta maahantuojien tapauksessa valvotaan myös maahantuotuja tuotteita. Tarkastuksella valvotaan tarvittaessa tuotevalikoimaotoksittain, että tuotteet on merkitty tuote-VOC –asetuksen edellyttämällä tavalla ja että markkinoille luovutettavien tuote-VOC –asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden VOC-pitoisuudet alittavat asetuksen liitteessä 2 mainitut raja-arvot.

Kemikaalien valvonta

ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat kemikaalien käyttöolosuhteita kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi kemikaalilain sekä REACH-, biosidi- ja POP-asetusten nojalla. ELY-keskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta määräytyy ympäristönsuojelulain mukaisesti. Kunnan ympäristöviranomainen osallistuu ELY-keskuksen kemikaalitarkastuksiin kunnan alueella. Kiinnitetään huomioita vesien ja ekosysteemin kemikalisoitumiseen ja sen vaikutusten selvittämiseen esim. erilaisten jätevesien osalta.

Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusvelvollisten toimintojen valvonta

Kittilässä on usein käynnissä tilapäisiä toimintoja, joista voi aiheutua haittaa asukkaille tai ympäristölle. Tällaisia ovat esimerkiksi maa-ainesten murskaus, erilaiset rakennustyömaat ja koe-luontoiset toiminnot. Näitä toimintoja valvotaan ympäristönsuojelulain mukaisella ilmoitusmenettelyllä ja tarkastuksilla. Vireille tulleet ilmoitukset on lain mukaan käsiteltävä 30 päivän sisällä.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat toiminnot (YSL 118 §)

Kittilän kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä tarkemmin kuvatuissa tapauksissa erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitusten johdosta tehdään tarvittaessa tarkastus ja ulkoilmatilaisuuksien melutasoja valvotaan satunnaisin mittauksin. Mikäli toiminta ulottuu usean kunnan alu-

eelle, ilmoitukset käsittelee Lapin ELY-keskus. Meluilmoituksissa on usein kyse hyvin lyhyt-aikaisista toimenpiteistä ja silloin valvontaviranomaisen mahdollisuudet puuttua tilanteeseen ovat rajallisia. Käytännössä pystytään lähinnä käyttämään kehotuksia tai erityisen merkittävän haitan ollessa kyseessä välittömiä hallintopakon keinoja (määräys, keskeyttäminen). Etenkin virka-ajan ulkopuolella myös poliisilla on mahdollisuus puuttua toimintaan.

Koeluonteiset toiminnat (YSL 119 §)

Uuden tekniikan raaka- tai polttoaineen, valmistus- tai polttomenetelmän, puhdistuslaitteen, jätteen hyödyntämis- tai käsittelymenetelmän vaikutusten tai käyttökelpoisuuden selvittämiseksi voidaan toiminta aloittaa ilman ympäristölupaa. Tällöin toiminnasta on tehtävä ilmoitus toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle. Koeluonteisen toiminnan paikka, tilat ja tekniikka tarkastetaan aina ilmoitusta käsiteltäessä ja asiasta tehdään päätös. Koetoiminta pyritään tarkastamaan ainakin kerran toiminnan aikana.

Poikkeukselliset tilanteet (YSL 120 § ja 123 §)

Ympäristönsuojelulain 120 §:n mukaan poikkeuksellisesta tilanteesta (onnettomuus, tuotantohäiriö, rakennelman tai laitteen purkaminen tai muu vastaava), josta aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä pilaantumisen vaaraa tai aiheutuu erityisiä toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Tällaisessa tapauksessa paikalla on aina tehtävä tarkastus ja asiasta tehdään päätös. Myös päätöksen valvonta on tärkeää.

Ympäristönsuojelumääräysten valvonta (YSL 202 §)

Kittilän kunnassa on voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset (Kvalt. 14.12.2020 § 133). Määräyksillä ehkäistään ympäristön pilaantumista sekä vähennetään pilaantumisesta aiheutuvia haittoja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Ympäristönsuojelumääräyksistä voidaan tehdä tietyin edellytyksin poikkeamispäätös. Valtaosa poikkeamispäätöksistä tulee olemaan todennäköisesti käytöstä poistettuja öljysäiliöitä. Ympäristönsuojelumääräysten mukaiset valvontatehtävät tulevat poikkeamispäätösten lisäksi vireille lähinnä yleisöilmoitusten ja valitusten kautta.

Käytöstä poistetun maanalaisen säiliön käsittely

Ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräysten antamasta velvollisuudesta poistaa käytöstä poistettu öljy-, polttoaine- tai muu kemikaalisäiliö maaperästä, mikäli poistaminen on teknisesti hyvin vaikeaa tai siitä aiheutuu kohtuutonta vahinkoa muulle omaisuudelle.

Haitan kärsijän tai toiminnanharjoittajan ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat (YSL 169 § ja 186 §)

Ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu voidaan sopia tarkastuksella ja kirjata muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun

muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi tulla esim. terveyshaittaa koskevissa asioissa. Annettujen ohjeiden ja määräysten toteutuminen varmistetaan seurantatarkastuksilla.

Maa-aineslain mukainen valvonta

Kittilässä maa-aineslain mukaisesti valvottavat kohteet ovat pääosin sora-alueita. Levin alueella on suuri tarve maa-aineksille ja tulevaisuudessa kalliokiviainesten kysyntä kasvaa ja samalla sora-alueiden käyttö vähenee pohjaveden suojelutoimien tehostuessa. Jatkossa Kittilän alueelta haetaan uusia kalliokiviaineksen ottopaikkoja. Säännöllistä valvontaa suoritetaan maa-ainesten ottolupien mukaisilla alueilla ja kotitarveottoaluilla, joista on tehty maa-aineslain 23a §:n mukainen ilmoitus. Tällä hetkellä Kittilässä on yksi kalliokiviainesten ottoalue, jonka toiminnalle on myönnetty ympäristölupa ja maa-aineslainmukainen lupa. Kahdelle kalliokiviaineksen ottoalueelle on myönnetty maa-aineslupa.

Ottotoiminnan aikana ottotoimintaa valvotaan katselmuksin ja tarkastuksin, joiden tiheys määräytyy ottajan järjestämän omavalvonnan ja asiantuntemuksen sekä ottotoiminnan laadun ja laajuuden perusteella. Jokaiselle ottoalueelle pyritään tekemään tarkastus vähintään kerran vuodessa. Säännöllisen valvonnan lisäksi tarkastus on suoritettava maa-ainesluvan haltijan, asianosaisen tai muiden tahojen perustellusta vaatimuksesta. Tarkastus voidaan näissä tapauksissa jättää suorittamatta vain, jos sitä voidaan pitää ilmeisen tarpeettomana. Pakolliseksi on määrätty lopputarkastus, joka suoritetaan, kun ottotoiminta on lopetettu ja luvan mukainen jälkihoito on suoritettu.

Ennen ottotoimintaan ryhtymistä alueella suoritetaan alkutarkastus. Tarkastuksessa käydään ottajan kanssa läpi ottoluvassa asetetut ehdot, määräykset ja muut velvoitteet.

Alkutarkastuksessa tarkastetaan, että:

- ottoalue on asianmukaisesti merkitty maastoon
- korkeusaseman tarkkailua varten on alueelle tuotu kiintopisteet
- tarkkailua varten tarpeelliset rakenteet ja laitteet on toteutettu
- muut lupamääräysten edellyttämät ottoa edellyttävät toimenpiteet on suoritettu

Ennen alkutarkastusta on varmistettava, että luvassa mahdollisesti edellytetty vakuus on asianmukaisesti toimitettu.

Ottotoiminnan aikana alueelle tehtävien tarkastusten määrä riippuu toiminnan laajuudesta, ottajan omasta seurannasta ja muista ympäristötekijöistä. Ottoalueelle, jolla ottotoiminta on aktiivista, tehdään tarkastus vähintään kolmen vuoden välein. Tarkastuksella toiminta voidaan katsoa kokonaisuutena tai keskittyä jonkin etukäteen valitun tekijän, esim. pohjavesiasiat tai öljyjen varastointi ja käsittely, erityiseen tarkkailuun.

Tarkastusta ennen käydään läpi aiemmat tarkastuspöytäkirjat, tarkkailutulokset sekä alueella tehdyt mittaukset. Säännöllisten mittausten lisäksi suoritetaan tarvittaessa valvojan pyynnöstä tarkistusmittauksia.

Lopputarkastus suoritetaan alueella, kun ottotoiminta on päättynyt ja kaikki maisemointityöt on suoritettu. Lopputarkastuksessa varmistetaan, että maisemointi on ollut asianmukaista. Maisemoinnissa kiinnitetään huomiota riittäviin peittosyvyyksiin, luiskien turvallisuuteen, maisemaan sopivuuteen sekä istutuksien suorittamiseen ja myös paahteisten elinympäristöjen säästämiseen.

Ennen lopputarkastusta käydään läpi aiemmat tarkastuspöytäkirjat, tarkkailut ja muu ottotoimintaan liittyvä valvonta. Samalla varmistetaan, että kaikki aiemmin asetetut velvoitteet on täytetty. Alueella olisi tehtävä mittaus ennen lopputarkastusta. Lopputarkastuksesta laaditaan aina pöytäkirja.

Maa-ainesten ottajien on vuosittain tammikuun loppuun mennessä tehtävä ilmoitus ottomääristä valvontaviranomaiselle. Ottomäärät ilmoitetaan valtakunnalliseen NOTTO -järjestelmään pääsääntöisesti sähköisesti. Viranhaltija harkitsee, suorittaako hän tarkastuksen vai katselmuksen.

Vesilain mukaiset kohteet

Vesilain mukaiseen ELY:n valvontaan kuuluvat mm. vesistöjen rakentamiseen sekä pohja- ja pintaveden ottamiseen liittyvät tarkastukset sekä ojitusasiat. Vesilain mukaista lupaa haetaan yli 500 m³ ruoppaukselle aluehallintovirastolta ja ilmoitukset pienimuotoisista ruoppauksista tehdään Lapin ELY-keskukselle. Ympäristönsuojeluviranomainen osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös vesilain mukaisiin tarkastuksiin.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vesilain mukaan erimielisyydet, jotka eivät vaadi VL 5:3 §:n mukaan lupaa tai joita ei käsitellä VL 5:4 §:n mukaan ojitustoimituksessa, ja jotka aiheutuvat muun muassa ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen tien poikki tai ojan suunnan muuttamisesta sekä veden johtamisesta ojaan tai puroon toisen maalla. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myös ratkaisee kustannusten jaon kahden hyödynsaajan yhteisessä ojituksessa ja jätevesiojan tekemisen toisen maalle tai jäteveden johtamisen toisen ojaan.

Ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee harvoin valituksia ja yhteydenottoja, jotka liittyvät ojitukseen, ojien perkaukseen tai putkitukseen.

Vesihuoltolain mukaiset kohteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena. Tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon ja käsitellä lain 11 §:n tai 17 c §:n mukaisia vapautushakemuksia. Vapautushakemusten käsittelyn yhteydessä tehdään kohteeseen aina tarkastus. Valvontakohteet tulevat ympäristönsuojeluyksikköön lisäksi vireille lähinnä rakennusvalvonnassa käsittelyssä olevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien tai naapurivalitusten myötä.

Kittilän kunnan vesihuoltolaitosten toiminta-alueella verkostoihin liittymättömiä kiinteistöjä ei ole erikseen selvitetty. Tällaisia kiinteistöjä on kunnan alueella arviolta vielä noin 30 – 50 kpl. Kittilän alueella osalla haja-asutusalueella puhtaan veden jakelu hoidetaan osuuskuntien toimesta ja osittain kiinteistöjen omilla kaivoilla. Osalla haja-asutusaluetta on myös viemäröinti.

Kiinteistöillä on vesihuoltolain edellytysten täytyessä velvollisuus liittyä vesijohto- ja viemäriverkostoon. Kiinteistöjen liittymistä vesihuollon verkostoihin ei ole haja-asutusalueella vielä systemaattisesti valvottu eikä liittymättömien kiinteistöjen lukumäärä ole tarkasti tiedossa. Suurin tarve ympäristön kannalta liittää kiinteistöt verkostoon on Sirkassa ja kirkonkylällä.

Maasto- ja vesiliikennevalvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) ja vesiliikennelain (463/1996) mukaan kunnan tehtäviin kuuluvat muun muassa moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksyminen ja niiden valvonta sekä lupien myöntäminen moottoriajoneuvokilpailuihin ja -harjoituksiin sekä niiden valvonta. Maastoliikenne- ja vesiliikennelain mukaisia lupia käsitellään harvoin, mutta valitustapauksia tulee yleensä muutamia vuosittain esim. häiritsevistä moottorikelkan käytöstä ja harjoittelusta vesialueella. Luvatonta maastoliikennettä tapahtuu etenkin talvisin umpilumen moottorikelkkojen lisääntyessä ja kesäisin metsissä ja soilla tapahtuvan mönkijäajelun merkeissä. Luvatonta maastoliikennettä valvoo poliisi. Luvaton maastoliikenne häiritsee talvisin etenkin luonnonvaraisia eläimiä, porotaloutta ja petolintujen pesintää ja kesäisin rikkoo soiden rauhaa ja kasvillisuutta. Paikallisesti luvallinen maastoliikenne voi lisätä myös luonnon monimuotoisuutta kuluttaen maastoa ja rikkomalla maan pintaa.

Maisematyölupien valvonta

Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtäviin kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maisematyölupien valvonta. Tehtävä kuuluu rakennustarkastajille. Ympäristöviranomaisen toimii lausunnon antajana MRL mukaisissa maisematyöluvuissa.

Muiden toimintojen valvonta

Rakennus- ja purkutytöt

Rakentamisesta ja rakennusten purkamisesta voi aiheutua pöly- ja meluhaittoja ja roskaantumista. Uudisrakentamiskohteiden jätteet viedään pääosin ympäristöluvanvaraisiin laitoksiin. Purkujätehuollossa on ollut uudiskohteita enemmän laiminlyöntejä, joten tarkastustoimintaa on suunnattava enemmän niihin.

Mikäli jäteselvityksessä esitetty purkujätteiden valmistelu uudelleenkäyttöön tai muu kierrätys tai hyödyntäminen ei ole jätelain tai sen nojalla annettujen määräysten mukainen, ollaan yhteydessä purkamislupahakemuksen tai -ilmoituksen tehneeseen ja annetaan tarvittavat ohjeet, jotta purkamisessa syntyvät jätteet hyödynnetään tai käsitellään jätelain mukaisesti. Kohteisiin tehdään tarvittaessa myös tarkastus.

Roskaantuminen

Roskaantumistapaukset tulevat yleensä ilmi ilmoitusten kautta. Vuosittain ympäristönsuojelun kautta hoidetaan useita roskaantumistapauksia. Kaikki ilmoitetut kohteet kirjataan diaariin ja ne käydään tarkastamassa, jos ei se ole ilmeisen tarpeetonta. Vaikeiden roskaantumistapauksien ja laittomien kaatopaikkojen selvittämisessä tehdään tarvittaessa yhteistyötä Lapin ELY-keskuksen ja poliisin kanssa. Tapauksista tehdään ilmoitus poliisille jätelain tai ympäristönsuojelulain edellytysten täytyessä.

Ympäristöluvanvaraisten toimintojen riskinarviointi

Arvioinnissa käytetyt riskit

Tarkastusaikataulua, tarkastustiheyttä ja tarkastuksiin varattavien voimavarojen tarvetta suunniteltaessa on otettu huomioon eri toimintojen aiheuttama ympäristön pilaantumisen riski. Tunnistetut ja arvioinnissa käytetyt riskit ovat seuraavat: melu ja värinä, päästö ilmaan, päästö viemäriin, pöly, päästö pintavesiin, haju, päästö pohjaveteen, roskaantuminen ja epäsiisteys sekä päästö maaperään. Toimialakohtaisesti on arvioitu riskin olemassa olo ja jaettu laitokset toimialakohtaisesti kolmeen luokkaan (I – III). Valvontaluokituksen mukainen tarkastustiheys on joko vuosittain (I), kerran kahdessa tai kolmessa vuodessa (II) tai harvemmin (III). **Liitteessä 2** on esitetty Kittilän kunnan ympäristölupalupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusväli toimialakohtaisesti.

Toisessa vaiheessa tunnistetaan kunkin laitoksen yksilölliset riskit. Arvioinnissa otetaan huomioon laitoksen sijaintiriski (esim. vaikutukset pinta- ja pohjaveteen, häiriintyvät kohteet), toimintaan liittyvä riski (mm. toiminnan luonne ja laajuus, tilat ja laitteet, tuotantoon ja valmistukseen ja tuotteeseen liittyvät tekijät, kuljetukset ja varastointi) sekä valvontahistoria (tarkkailu, lupaehtojen noudattaminen, aiemmin havaitut puutteet). Lisäksi voidaan ottaa huomioon ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta. Laitoskohtaisesti arvioidaan tunnistettujen riskien merkittävyys.

Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontatiheys, joka voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksista. Riskinarvioinnin perusteella määritellään laitoskohtainen tarkastustiheys ja muut valvontatoimet. Ympäristölle suuremman riskin aiheuttavaa toimintaa valvotaan tiheimmin. Ensimmäinen tarkastus tehdään toimialasta riippumatta vuoden sisällä luvan myöntämisestä, toiminnan rekisteröinnistä tai toiminnan aloittamisesta.

Valvontaohjelman laatiminen

Valvontaohjelma muodostuu laitosluettelosta, joka sisältää laitoskohtaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelma sisältää myös kuvauksen edellisen vuoden tavoitteiden toteutumisesta. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja se pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot.

Ohjelman mukainen valvonta on lupa- ja rekisteröintivelvollisten toimintojen osalta maksullista. Valvontaohjelmassa on esitetty seuraavat laitosta koskevat tiedot: toimiala, toiminnanharjoittajan nimi, toimipaikan osoite, tarkastustiheys, seuraava tarkastuskäynti, ympäristöluvan päätöspäivämäärä ja vuosiyhteenvedon saapumispäivämäärä sekä muut huomioitavat seikat. Rakennus- ja Ympäristölautakunta päättää vuosittain seuraavan kalenterivuoden valvontaohjelmasta.

Valvontaohjelmasta ja edellisen vuoden toteumasta laaditaan vuosittain toimialakohtainen yhteenveto, joka viedään ympäristölautakunnalle tiedoksi. Yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista, joten valvontaohjelmaa tulee pitää ei-julkisena asiakirjana.

Otannan käyttäminen

Kittilän valvontaohjelmassa ei käytetä otantamenettelyä. Valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti niille määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltessä on otettu huomioon laitospohjaisen riskinarvioinnin tulokset. Valvonnan suorittamiseen tulisi kohdentaa lisäresurssia sen tyydyttävän suorittamisen varmistamiseksi.

Valvontaprojektit

Ympäristönsuojelu pyrkii toteuttamaan ajoittain valvontaprojekteja, joissa keskitytään esimerkiksi jonkun toimialasektorin laitoksiin. Valvontaprojekteja tehdään henkilöresurssien mahdollistamalla tavalla ja projektit esitetään vuosittain laadittavassa valvontaohjelmassa.

Projekteja valittaessa erityistä huomiota kiinnitetään kemikaalien ja vaarallisten jätteiden säilytykseen, koska esimerkiksi vahinkotilanteissa vaikutukset voivat olla hyvinkin laajoja ja puhdistustyö kallista.

Projektin tarkoituksena voi olla esimerkiksi kohteiden vaarallisten jätteiden käsittelyn ja varastoinnin saattaminen vastaamaan Kittilän kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä ja Lapecon jätehuoltomääräyksiä. Projekti voi olla myös esimerkiksi jätehuoltoon painottuva, jolloin yritysten ja kiinteistöjen ympäristötarkastuksissa pääpaino kohdistuu jätteiden synnyn ehkäisyyn, oikean lajittelun sekä turvallisen vaarallisten jätteiden käsittelyn neuvontaan ja suunnitteluun.

Henkilöstöresurssit ja osaamisen ylläpito

Ympäristölautakunnan alaisena työskentelee tällä hetkellä ympäristösihteeri (1 HTV), ympäristötarkastaja (1 HTV) ja toimistos sihteeri (0,3 HTV). Kuntien välinen yhteistyö on vireillä ja alueellisesti laajemman ympäristöyhteistyön aikaansaaminen on toteutuessaan hoidettava niin, että Kittilän resurssit eivät missään nimessä heikkene. Kittilässä suuri osa käytettävistä henkilöresursseista käytetään suunnittelemaan valvontaan.

Suunnitelmalliseen valvontaan on perustettu uusi ympäristötarkastajan virka ja tulevaisuuden tavoitteena on, että suunnitelmallista valvontaa saadaan kehitettyä kunnan alueella. Valvojien osaamista ylläpidetään ja kehitetään koulutuksien ja eri yhteistyökanavien kautta tapahtuvan yhteydenpidon avulla.

Delegoinnit

Tehokas valvontatoiminta edellyttää ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan välittömästi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva ympäristölautakunta on päätöksellään 25.10.2021 § 144 siirtänyt toimivaltaansa ympäristönsuojeluyksikön viranhaltijoille liitteen 3 mukaisesti.

Viranomaisten välinen yhteistyö ympäristönsuojelun valvonnassa

Viranomaiset, joiden kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä ympäristönsuojelulain valvonnassa sekä yhteistyömuodot pääpiirteissään on kuvattu seuraavassa:

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan ELY-keskuksen valvomien laitosten tarkastuskäynneille. Valvontayhteistyötä tehdään myös pilaantuneiden maiden puhdistamisasioissa ja onnettomuustilanteissa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava ELY-keskuksen valvottavien laitosten osalta valvonnassa havaitsemistaan puutteista ELY-keskukselle. Ilmoittaminen tulee tehdä välittömästi, mikäli tilanne vaatii välittömiä toimenpiteitä. Muussa tapauksessa ilmoittaminen voidaan tehdä myöhemmin. Tarvittaessa ELY-keskukselta pyydetään lausunto ympäristölupahakemuksiin. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa voidaan ELY-keskukselta pyytää asiantuntija-apua.

Tunturi-Lapin Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveyshuollon kanssa tehdään yhteistarkastuksia kohteisiin, joista saattaa aiheutua myös terveyshaittaa. Tarkastukset liittyvät tavallisesti meluun, savuun tai haittaeläimiin. Ympäristöterveydenhuoltoyksiköltä pyydetään tarvittaessa lausunto ympäristölupahakemuksiin.

Lapeco-jätehuoltokuntayhtymä

Lapeco toimii alueellisena jätehuoltoviranomaisena lukuun ottamatta jätelain valvontaa, joka kuuluu ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lapeco toimii myös jätehuollon toimijana, jonka toiminnan laillisuusvalvonta kuuluu ympäristönsuojeluviranomaille.

Rakennusvalvonta

Ympäristönsuojelulta pyydetään lausuntoja esim. asemakaava-alueiden ulkopuolisessa rakentamisessa, suunnittelutarveratkaisuissa, poikkeamispäätöksissä sekä ympäristöluvanvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan rakennuslupahakemuksiin. Lupavaiheen yhteistyöllä voidaan varmistaa ympäristönsuojeluvaatimusten huomioiminen jo rakennusta tai laitosta rakennettaessa ja se, että tarvittavat ympäristönsuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat on laitokselle haettu.

Lisäksi yhteistyötä tehdään mm. maisematyöluja, jätevesijärjestelmien rakentamista ja ylijäämämaiden läjittämistä koskien. Kittilässä erityisenä ongelmana on luontaisesti korkeita pitoisuuksia arseenia sisältävien maiden varastointi ja läjittäminen ns. arseeniprovinssin alueella.

Lapin Pelastuslaitos

Onnettomuuksissa, joista voi koitua ympäristön pilaantumisvaara, pelastuslaitos ottaa yhteyttä ympäristösihteeriiin heti onnettomuuden alkuvaiheessa. Onnettomuustilanteissa harkitaan aina tapauskohtaisesti tarvittavat valvonta- ja jälkiseurantatoimenpiteet.

Tukes

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan Tukesin valvomien laitosten tarkastuskäynneille. Havaituista puutteista ilmoitetaan puolin ja toisin toimivaltaiselle viranomaiselle.

Patoturvallisuusviranomainen

Patoturvallisuusviranomaisena toimii Kainuun ELY-keskus. Osallistutaan patoturvallisuusviranomaisen tarkastuksiin.

Tarkastukset

Kittilän ympäristönsuojeluviranomainen tekee muun muassa pilaantuneita maa-alueita koskevissa asioissa yhteistyötä Lapin ELY-keskuksen kanssa, esim. tarvittaessa valvontakäyntejä työmaalle. Osallistutaan Hukkakeron räjäytysalueen, vesistöjä ylittävien siltojen uusimistarkastuksiin sekä kaivosten tarkastuksiin mahdollisuuksien mukaan muiden viranomaisten kanssa

Lausunnot

Lausuntoja ympäristölupahakemuksista annetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ja naapurikuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Erilaisista suunnitelmista ja hankkeista annetaan lausuntoja Lapin ELY-keskukselle ja maakunnan liitolle. Lupa- ja valvonta-asioista tehdyistä valituksista annetaan lausuntoja myös Pohjois-Suomen hallinto-oikeuksille ja Korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Lausuntoja voidaan valmistella yhteistyössä esim. Tunturi-Lapin Ympäristöterveydenhuollon kanssa.

Pyydetyt lausunnot pyritään aina antamaan. Lupa-asioista annettavissa lausunnoissa keskitytään ympäristön kannalta olennaisimpiin ja vaikuttavuudeltaan keskeisimpiin asioihin. Lausunnoissa esitetään käsitys, millä edellytyksillä lupa voidaan myöntää tai arvioidaan voidaanko lupaa myöntää sekä tarvittaessa ilmoitetaan käsitys annettavista päästöraja-arvoista. Valituksista annettavissa lausunnoissa kootaan lupa- ja valvonta-asioiden lisäksi asiantuntemusta eri vastuualueiden asiantuntijoilta.

Valitukset

Tarpeen mukaan, jos ympäristön etu niin vaatii, ympäristönsuojeluviranomaisella on mahdollisuus laatia myös valituksia vääräksi koetun päätöksen oikaisemiseksi.

Tietojärjestelmät

Kaikki kirjalliset vireillepanot kirjataan ympäristötoimen diaariin ja Dynasty-tietokantaan. Myös hakemus-, ilmoitus- ym. asiakirjat toimitetaan välittömästi diaariin. Tarkastuspöytäkirjat, kuulemiset ym. laitetaan diaariin samalle diaarinumerolle kuin asia on kirjattu. Arkistointi tehdään arkistomuodostussuunnitelmaa noudattaen. Sähköinen arkistointi otetaan käyttöön yhtä aikaa kunnan muiden toimintojen kanssa.

Ympäristölupapäätökset ja rekisteröinti-ilmoitukset merkitään YLVA- valvontajärjestelmään. Maa-ainesluvut kirjataan NOTTO-järjestelmään, johon toimijat päivittävät vuosittaiset ottotiedot. Ympäristönsuojelu käyttää valvonnan apuna myös muita sovelluksia, kuten maaperän tietojärjestelmää, SYKE:n ylläpitämiä karttapalveluita ja erilaisia ympäristön tilan tietojärjestelmiä (esim. OIVA). Uusia tietokantoja otetaan käyttöön heti niiden avauduttua.

Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista arvioidaan seuraamalla tarkastusten määrää. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain esim. tilinpäätöksen yhteydessä. Mahdollisuuksien mukaan valvonnan toteutumisesta tehdään erillinen raportti.

Valvontasuunnitelma tarkistetaan jatkossa vähintään kolmen vuoden välein ja valvontaohjelma pidetään jatkuvasti ajantasaisena. Valvonnan tueksi, varsinkin jos ympäristövalvonta alueellistetaan, pyritään kokoamaan toimialakohtaisia valvonta- ja menettelytapaohjeita sekä tarkastuslistoja, jotka tehostavat ja yhdenmukaistavat valvontatyötä. Valvonta- ja menettelytapaohjeita päivitetään säännöllisesti.

Liitteet

1. Laitosluettelo toimialoittain
2. Valvonnan taajuus toimialoittain
3. Delegointiluettelo

Yhteystiedot

Kittilän rakennus- ja ympäristölautakunta

Valtatie 15, 99100 Kittilä

kirjaamo@kittila.fi

040-847 9552 (ympäristösihteeri)

040-636 0512 (ympäristötarkastaja)

Hyväksymistiedot

Kittilän rakennus- ja ympäristölautakunta 9.2.2022 § 19

Liite 1

Kittilän kunta, ympäristö- valvonta

Ympäristöluvut		Rekisteröidyt toimin- not
Maatilat	3	
Koiratarhat	1	
Ajoradat	4	
Jäteasemat	2	
Maankaatopaikat	2	
Lämpölaitokset		3
Öljysäiliöt	1	
Asfalttiasemat		2
Maa-ainesalueet	7	
Polttoaineasemat	1	9

**YH-
TEENSÄ** 21 14 35 kpl

ELY:n valvottavat

Kaivokset	3
Turvetuotanto	1
Kalan kasvatusta	1
Jätteenkäsittelylaitos	1
Lentokenttä	1
Vedenotto	1
Vesilaitokset	5

**YH-
TEENSÄ** 13 kpl

Liite 2

Valvontaohjelman kohteidentarkistus- väli	1	2	3
Maa-ainesluvat			
Pohjavesialu- eilla	x		
Arseenialueella	x		
Kallioulouhokset	x		
Muut maa-ainesalueet		x	
Ympäristöluvat			
Louhokset	x		
Jäteasemat	x		
Ajouradat	x		
Maatilat			x
Ampumaradat			x
Maankaatopaikat		x	
Koiratarhat			x
Jätevesipuhdistamot		x	
Rekisteröidyt toiminnot (tarpeen mukaan)			
Asfalttiasemat			x
Lämpölaitokset			x
Polttoaineen jakeluasemat			x
Muut			
Golfkenttä		x	
Turpeen otto		x	
Hevostallit			x

Selite 1 joka vuosi
 2 joka toinen vuosi
 3 joka kolmas vuosi tai harvemmin

Liite 3

Delegoinnit 25.10.2021 § 144

Säädös	Sisältö	Ympäristö- sihteeri	Ympäristö- tarkastaja
--------	---------	------------------------	--------------------------

Laki kuntien ympäristösuojelun hallinnosta (64/1986)			
6 § kohta 5	Lausunnon antaminen muille viranomaisille ympäristö- ja terveysvaikutuksiltaan vähäisistä ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista	X	X
11 §	Tiedonsaantioikeus: oikeus saada kunnan ja valtion viranomaisilta tehtävien hoidon kannalta tarpeellisia tietoja	X	X
Ympäristösuojelulaki (527/2014)			
36 §	Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätösvaltaan kuuluvan lupa-asian siirtäminen valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi	X	
39 a §	Hakijan neuvonta	X	X
61 §	Ympäristölupa-asetetun vakuuden vapauttaminen, kun toiminnanharjoittaja on täyttänyt velvoitteensa	X	X
64 §	Ympäristöluvassa velvoitetun seuranta- ja tarkkailusuunnitelman tai yhteistarkkailusuunnitelman hyväksyminen	X	X
65 §	Tarkkailumääräysten tai suunnitelman muuttaminen	X	X
91 §	Ympäristöluvan määräajan pidentäminen	X	X
92 §	Kirjallisen lausuman antaminen ympäristöluvan tietojen ajan tasalle saattamiseksi	X	X
116 ja 117 §	Ilmoittaminen toiminnan rekisteröinnistä toiminnanharjoittajalle	X	X
118 §	Päätöksen tekeminen melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehdyistä ilmoituksista (118 §)	X	X
119 ja 120 §	Päätöksen tekeminen koeluontoisesta toiminnasta (119 §) ja poikkeuksellisista tilanteista muussa kuin luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa (120 §) tehdyistä ilmoituksista	X	X
156 d §	Poikkeuksen myöntäminen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista	X	X

Ympäristösuojelulaki (527/2014)			
166.1 §	Ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 159 §:n mukaisten pätevyysvaatimusten puuttumisesta	X	X
179 §	Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta	X	X
180 §	Määräyksen antaminen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, silloin kun sitä ei tehosteta hallintopakolla	X	X
188 §	Ilmoituksen tekeminen poliisille esitutkintaa varten	X	X
199 §	Lain voimaa vailla olevan ympäristölupapäätöksen vakuuden vapauttaminen kun päätös on saanut lainvoiman	X	X
202 §	Poikkeuksen myöntäminen kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä	X	X
205 §	Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisen maksun periminen asian käsittelystä ja tehdyistä tarkastuksista	X	X
Jätelaki (646/2011)			
75 §	Siivousmääräyksen antaminen silloin kun sitä ei tehosteta hallintopakolla	X	X
100 §	Toiminnan rekisteröinti jätehuoltorekisteriin ja rekisteröinnistä ilmoittaminen toiminnanharjoittajalle	X	X
125 ja 126 §	Määräyksen antaminen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi sekä rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaisemiseksi silloin kun sitä ei tehosteta hallintopakolla	X	X
136 §	Ilmoituksen tekeminen poliisille tai tulliviranomaiselle esitutkintaa varten	X	X
144 §	Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisen maksun periminen asian käsittelystä ja tehdyistä tarkastuksista	X	X
Vesilaki (487/2011)			
14 luku 2 §	Ilmoituksen tekeminen poliisille esitutkintaa varten	X	X
Vesihuoltolaki (681/2014)			
11 §	Vapautuspäätöksen tekeminen liittämismääräyksen voimassaolosta	X	X
17 c §	Vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin liittymismääräyksen voimassaolosta vapauttaminen	X	X
Ulkoilulaki (606/1973)			
25 §	Päätöksen tekeminen tilapäisestä leirintäalueesta	X	
Maastoliikennelaki (1710/1995)			
22 §	Reitin siirtäminen tilapäisesti tai vähäisiltä osin	X	X
30.2 §	Luvan myöntäminen kilpailuihin, harjoituksiin ja tapahtumiin	X	X

Vesiliikennelaki (463/1996)			
21.1 §	Luvan myöntäminen kilpailuihin, harjoituksiin ja tapahtumiin	X	X
Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)			
9 luku 4 §	Huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen ja ilmoittaminen jätehuoltosuunnitelman rekisteröinnistä ilmoituksen tekijälle	X	X
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)			
26 ja 28 §	Päätöksen tekeminen luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta ja rauhoituksen lakkauttamisesta yksityismaalla	X	
VNa maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (537/2014)			
9 ja 10 §	Lannan varastointitilan poikkeamisesta sekä lannan levittämisen kielloajasta poikkeamisesta tehtyjen ilmoitusten käsittely	X	X
Kemikaalilaki (599/2013)			
46 §	Määräyksen antaminen lainvastaisen toiminnan jatkamisen ja toistamisen kieltämiseksi tai laissa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi	X	X
Maa-aineslaki (555/1981)			
4 §	Päätäminen maa-aineslupahakemusten hyväksymisestä silloin kun maa-ainesalue sijoittuu pohjavesialueiden ulkopuolelle ja otto on enintään 100 000 m ³	X	X
10 §	Päätäminen luvan voimassa olon jatkamisesta	X	X
13 a	Luvan siirron hyväksyminen, lupavelvoitteista vapauttaminen ja uuden vakuuden hyväksyminen	X	X
12 ja 21 §	Päätäminen vakuuden hyväksymisestä, muuttamisesta ja palauttamisesta	X	X
16.2 §	Suostumus vähäiseen poikkeamiseen lupapäätöksessä hyväksytystä ottamissuunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä	X	X
18 §	17 §:ssä tarkoitettu teosta tai laiminlyönnistä ilmoittaminen syyttäväviranomaiselle syytteen nostamista varten	X	X
23 §	Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisen maksun periminen asian käsittelystä ja tehdyistä tarkastuksista	X	X
23 b.3 §	Oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta käyttöön tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot	X	X